

roča „K. Bl.“, hoteli to stvar nagloma rešiti in skleniti, da se imajo pridevati nemški prevodi. Poslanec Einspieler ni hotel pridjati peticijam nemških prevodov. Kaj bo sklenil ustavoverski juristični odsek in kaj bo rekla vlada na to, se še ne vé. — Vladini predlogi za letošnje zasedanje ste: Postava v varovalnem času za divjino (zverino) in postava o varstvu poljskega blaga.

Česki.

V deželnem zboru Českem sedi tudi 7 mladočehov. Vladini predlogi: a) Naprava novih zemljiških knjig; b) postava o vrednji zdravniških služeb po občinah.

Štajarski.

Vladini predlogi: Postava o varovalnem času za divjaščino, in postava za konjederce.

Gorenje - avstrijski.

Vlada je predložila: Postavo o varstvu poljskega blaga in postavo o preuredbi §§. 12, 14 deželnega volilnega reda.

Solnograški (Salzburški).

Vlada podá zboru v obravnavo: Postavo o varovanju divjaščine, in postavo o poravnavi preprirov po uradih občinskih po deželi.

Tirolski.

Narodno liberalnih laških poslancev ni bilo k zboru, marveč so sklenili položiti rajši svoje mandate, ko da bi prišli.

Moravski.

Vladini predlogi: Postava o povzdigi živinoreje, in postava o varstvu poljskega blaga.

Šlezki.

Vlada je predložila a) postavo o povzdigi živinoreje, b) postavo o varstvu polja.

Gališki.

Vladni predlogi: postava o povzdigi živinoreje, postava o varovanju divjaščine.

Bukovinski.

Vladine predloge: postave o varstvu polja, varstvu divjaščine in o vrednji zemljišno-odveznega zaklada. Osem federalističnih poslancev velikega posestva ni bilo v zbor.

Dalmatinski.

Vladini predlogi: Postava o varovanju tičev in o razdelitvi sopsašnikov.

Deželni zbor Predarelski.

je sprejel predlog, da se preiskujejo nasledki volilne reforme. Ta sklep je tem bolj važen, ker je Predarelska čisto nemška dežela, kar kaže, da tudi Nemci z volilno reformo niso zadovoljni.

Naši dopisi.

Na Bukovcu na Hrvatskem dne 11. Rujna. — Tužnim okom mora svaki pravi domoljub gledati, kako se tudjinstvo sve te bolje medju nami Slaveni razgranjuje, i na račun našega naroda sva izdašnja mjesta zapremija. Tomu je da kako mnogo kriv naš nemar, pak pomanjkanje prave odvažne poduzetnosti, ber koje nigdje baš u ničemu napradka neima. Riedki su samo slučajevi u nas Slavenah, gdje si domači koj sin, prikupiv si dovoljno znanja, odvaži pred svet, da predanj iznese svoju vještinu u kojoj struci umjetnosti ili drugom kojem fini-

jem (uglednijem) poslu. Medju takove slobodno brojim Vašega rodjaka, korenita Kranjca, Matiju Ožbića, podobara iz Kamnika, koji u rezbariji, kipotvorstvu, u obće u stvarih crkvenih budi iz drva, budi iz cementa pravljenih, trudom, i pognućem svojim do pohvalne zaista izvrstnosti dotjera. Uz bok mu stoje još dva mu vrlo sina Matej i Franjo, mladića vriedna i čestita. Svoj trojici, već po dva puta, radećim u mojoj župnoj crkvi na Bukovcu prisiljen sam najbolje svjedočanstvo dati na pohvalu im, i preporuku drugim. Ponajprije načiniše mi g. 1871, iz tako zvanog Portland-cementa dva krasna žrtvenika, da mi za nje svaki, ko jih vidi, zavidi; počto su tako ukusno, i u izboru bojah tako pravilno izvedeni, da ih samo dobro uještačko oko od pravoga, naravskoga marmora razlikovati može. Tako s svjetionik u sredini crkvenog broda viseći pravi mi je ures crkve. Ljetos pako popraviše mi glavni žrtvenik, uresiv ga novom pozlatom, marmoriranjem, i kipovi presv. Trojice, i s. s. Cirila i Metoda sve to tako vješto, da čovjeku od milinja srdce poskakuje, kad motri izvrstnost djela. Želeći ja još ptočnik, drugim vremenom podobno pohabljen, drugim novim izmieniti, ponude mi se, da će mi i taj iz cementa načiniti. Pak izbilja prihvatilo se posla, podje im taj tako liepo za rukom, da je pravo veselje gledati taj ovdje u našoj Podravini još nigdje do sad nevidjeni ptočnik. Doznajem, da je G. Ožbić nakan fabriku u Ljubljani otvoriti, gdje će u veliko proizvodjati stvari za ptočnik, i druge podobne svrhe shodne. Ja mu čestitam na poduseću, i želim mu ito izdašniju sreću, osobito u tom, da si priznanje i podporu kod rodjakah si kranjacah pribavi kako ju za cielo zaslužuje. U marljivost, poduzetnu volju, i čestitost slavenskoga značaja, ito se u svemu opaša kot Ožbićah, neka se i drugi ugledaju kao u primjer, pak će nas do skora minuti prikor, da Slaveni za ništa drugo nisu, nego da tudjini robuju; i da se od svih prezrieni zadovoljiti ostanci, ito nam ih došljaci s obilnosti svoje ostavljaju. J. Žavor.

V Landecku na Tirolskom 15. sept. (Poslano.) Odgovor „Soči“. Rahločutna prijateljska roka mi pošilja iz Trsta št. 37. „Soče“, v katerej me najbrž ravno tista roka enako rahločutno napada. Premišljaj sem, ali bi na to bombo iz žolča in blata stlačeno — odgovoril. Pa da bi se ne zdelo, da nimam nič odgovoriti, odgovorim. Se vé da v tako „finem“ štilu, kakor dopisnik „Soče“, ne znam pisati. Prvič ni resnica, da jaz gojim osebno sovraštvo do dr. Vošnjaka, Jurčiča in Stritarja. Poslednjega osebno niti ne poznam, dr. Vošnjak mi je osebno simpatičen, kar sem izrazil celó v nekem dopisu ali članku „Novicam“, kar pa ni bilo natisnjeno, pa mi bodo „Novice“ gotovo rade potrdile; *) tudi Jurčiča osebno ne sovražim, akoravno je on sam človek poln sovraštva in misantropije, — kajti omikan človek ne pozná osebnega sovraštva, ampak le nasprotuje in omiluje. Druga neresnica je, da sem jaz v „Primorcu“ Ljubljanske prvake napadal; vrednik „Primorca“ g. Raić mi bo pritrdil, da je tiste napade zakrivil moj pokojni prijatelj Mohorčič — Bog mu greh odpusti, saj ni vedel, kaj dela, saj je bil zaslepljen in zmoten od „Narodovih“ mož, ki so že tačas spoštovanega našega Nestorja, dr. Bleiweisa, na vse mogoče načine ob zaupanje spravljali. Ne tajim, da sem se tudi jaz kot mlad človek od hlinjenega rodoljubja „Narodovcev“ premotiti dal; in da sem „Narodovo“ stranko kot najbolj narodno čislal.

A te simpatije za „Narodovo“ stranko so začele vedno bolj pojemat, bolj ko so „Vošnjakovci“ jeli odpadati od nas, zapuščati edini pravi narodni prapor,

*) Istina.

in slogo med nami s surovim hujskanjem na duhovnike razdirali; in ko so začeli sklepati zveze z nemškutarji proti svojim rojakom (Brežica, Postojna, Tmin, Dunaj), ko so federalistični prapor zapustili, in izročili nas ustavovernim centralistom, — morala se je vez med njimi in med mano raztrgati, ker sem in hočem biti vedno značajan narodnjak. Verski čut je bil vedno živ v mojem srci; ranjki Tomšič bi lahko spričal, ko bi še živel, da sem mu že tačas poslal o priložnosti, ko so neki dijaki prav zabavljali pri nekem shodu čez vero, dolg dopis, v katerem sem to početje šibal. O radikalnih nazorih, ki sem jih gojil v dobi zdvijane mladosti, noben pameten človek od mene ne bo zgovora tirjal, kajti kakor so mene britki udarci osode učili, da človek ni bog, ampak da je Bog nad nami, ki mu ni moč uiti, naj beži človek na konec svetá, v pekel ali nebesa, kakor že psalmist govori, da je človek izročen roki Vsegamogočnega vladarja, kakor najbornejši črv — tako sem prepričan, da si bodo tudi „mladoslovenci“ radikalne rogove odbili pri svojih naskokih na nebesa; Bogá iz nebes pa ne bodo pregnali, tako malo, kakor Bismarck, ali kakor francoski radikalci v prejšnjem stoletju, ki so v svoji smešni prevzetnosti vero in Boga iz svetá dekretirali (!) in svojo zmešano pamet kot edinega Boga razglasili.

Da sem bil v „Primorcu“ socialen demokrat, tega ravno ne morem reči, ker še dandanes natančnega programa socialistov ne poznam; simpatije pa sem imel in še imam za socialni demokratizem, ako se uvede na podlagi krščanske ljubezni; saj je bil v tem smislu Kristus prvi socialdemokrat, ker je s svojim naukom „ljubi bližnjega kakor samega sebe“ vpeljal še danes med prostim ljudstvom živeči socialni demokratizem krščanske ljubezni, o katerem pa se vé da „liberalni“ posestniki fabrik itd. nočejo nič vedeti, in ker je s svojim naukom „pred Bogom smo vsi enaki“ 60 milijonom rimskih sužnjem odpel sužne sponi! — Ako pa izbrišejo socialni demokrati vero in krščanstvo iz svojega programa, potem nisem bil in nikdar ne bom socialni demokrat. Ako bi že srce ne govorilo, morala bi govoriti pamet k vsakemu razumnemu politiku (med katere pa „mladoslovence“ nikakor šteti ne morem), da se nobena država brez pozitivne vere vladati ne more, in da pripravljajo taki nauki le splošne zmešnjave in krvave prevrate. Jaz nisem prerok in vi niste preroki, vsakako pa se mi predrzno zdi, sleči se do nazega, in plavati čez derečo reko po drugo obleko, ki je še videli nismo, in ne vemo, če ne vtonemo v burnih valovih. Pa h koncu! — Očita mi dopisnik, da sem Novomeškemu frančiškankom slavo pel; to bi bila res strašna pregreha! Jaz te vrle može jako spoštujem, kolikor jih jaz poznam, in le slepa strast zamore poštenega človeka za to zaničevati, ker je — duhoven. Kar se pa mojih „cunjastih“ pesmi tiče, kakor jih „učeni“ dopisnik v svojem „čvrstem“ jeziku imenovati blagovoli, prosim vsakega čitatelja, naj si omenjeni inserat v „Oglasniku“ Novic pogleda, če bo našel v njem res „nesramno“ reklamo, „da se mora vsakemu poštemu človeku studiti. Če bo čitatelj ta nedolžni inserat bral, katerega natisniti dati sem bil prisiljen, ker so mladoslovenski listi iz zavisti moje delo ignorirali, — potem se mu ne bo studilo do mene, ampak do dopisnika „Soče“, ki tak pohleven inserat — „nesramen“ imenuje. Dalje ne govorim. Tak zares „ostuden“ napad še toliko besedi ni zaslužil. Kaj hočem odgovoriti na priimek „farški cokljár“? Hrvat pravi „Boj se Boga, a neštidi se nikoga“, in jaz še dostavim: „Kdor se pred Bogom noče ponižati, se bo ponižal pred ljudmi“, kakor to vidimo na naših „mladoslovencih“, ki ponižno klečplazijo pred nemškimi ustavoverci.

Kar se pa neznačajnosti tiče, ki mi jo dopisnik očita, zamorem reči: nisem prost človeških slabost, morda menj ko kateri drugi, da se mi pa neznačajnost očita, to je v nebo vpijoča krivica, ker svoje domovine nisem en trenutek izdal, in moram zdaj v prognanstvu živeti, ker sem tako „neznačajan“, da domovino še kot c. k. uradnik ljubim, akoravno mi domovina ne dá nič za to, ko sunljeje, kakor je ta „Sočinega“ dopisnika.

Zdaj sva pri kraji, dragi moj brate, jaz ti odpustim vse, saj vem, da nisi govoril ti to, ampak strast je iz tebe govorila, katero je vzbudil in odgojil v tebi in v mnogo drugih naš glasoviti „Narod“, kateri v svoji omilovanja vredni zaslepljenosti srečo našega naroda v tem išče, da ščuje brate na brate. Poznejši rodovi bodo sodili mene in tebe. Liše Haderlap m/p.

Iz Štajarskega 20. sept. (*Goveja kuga*) se je pričela v okraju Čakaturnskem v Salaški županiji, zato so mejo Štajarsko zaprli.

Iz Bohinja 20. sept. — Pretekli petek 18. t. m. je imel Bohinj prvokrat prav veseli gospodarski praznik o priliki premiranja konj, ki se je prijetno vršilo na Bistrici pod košato lipo pred gradom slavnoznane baron Cojzove rodovine, kar je bilo Bohinjcem toliko bolj priljubljeno, ker je bil dotični komisiji ravno visokočislani gospod baron Miha Cojz predsednik. Vdeležstvo je bilo posebno z žebetnimi kobilami nenadno obilo, manj je bilo na ogled pripeljanih mladih kobil in žebčkov; temu je vzrok ta, ker Bohinjci dozda niso imeli spodbude po premiranju ter so lepšo živino, zlasti žebčike, koj od sesca večidel Korošcem oddajali. Darila po 6 in 4 zlatov s svetinjami jih je prejelo vsega skup 11, zraven teh je bil eden obdarovan še s samo sreberno svetinjo. Kdor pozná naše kraje, grda pota po gorah, borno pašo po Bohinjskih goličavah, sodi tudi našo živino drugače in tega si je bila popolnoma svesta slavna komisija, ki je bila ne le strogo pravična, temuč tudi milostna. Jako veselilo je Bohinjce pošteno obdarovanje in brez dvombe bode v pospeh konjereji; naj je tedaj slavni deželni komisiji za konjerejo še očitno zahvala ponovljena, da se je z zdatnim vplivom za konkurzno postajo na Bistrici pognala. Po dobrim vtisu, ki ga je prvo premiranje tukaj zapustilo, je opravičeno upanje, da se bo po ti poti konjereja znatno povzdignila, ter bo ravno zavolj tega slavna komisija blagovoljno skrbela, da se ta koristna naprava v Bohinju še daljno ohrani.

Iz Kamnika 20. sept. — Naš župan g. Kecelj že dolgo časa klati tiste zvezde, katerim se pravi „orden“, pa ni si še sklatil nobene na svojo suknjo, dasiravno je že marsikak stotak po njih vrgel. Ker tedaj tako ne gre, se je gosp. župan premislil in jel loviti križec na drug način. V zadnji seji mestnega starešinstva je namreč spravil na dan sklep, da imajo biti v Kamniku šole za dečke in deklice — nemške in sicer že v drugem razredu. Nekateri svetovalci so se vpirali temu sklepu, pa gosp. župan je „brihtna“ glava, toraj jim je govoril na srce blizo tako le: „Glejte, vi ste očetje, in sicer očetje hčer. Dozda so se vaše hčere učile le slovenski in ker niso nemški znale, so se mogle močiti le pri rokodolcih in enakih ljudéh nižega stanú. Če bodo pa nemški znale, potem se bodo lahko močile v boljše hiše ne le po Kamniku, timveč tudi v Ljubljano itd.“ — Ta beseda je padla na rodovitna tla, očetje so sklenili prestrojiti šole v nemške, in ko svet to zvé, bodo gotovo iz vseh delov svetá hiteli sem baroni, grofi, knezi, milijonarji itd. po neveste v Kamnik tako, da bo treba tudi kmalu cesto razširiti. Blagor Kamničanom, ker jih bo zdaj tudi obsijala blažena nemška kultura!

Iz Dolenskega 19. sept. (*Goveja kuga*), ta strašna pošast, se je pokazala zopet v vasi Bizajiški Kočevskega, in v Potočni vasi Novomeškega okraja, zato je v okrajih Kočevskem, Novomeškem, Krškem in Črnomeljskem stopila v veljavo postava zoper govejo kugo in prepovedani so vsi živinski sejmi. Dolenska je res nesrečna, tarejo jo vremenske nezgode, po vrhu pa še goveja kuga!

Iz Ljubljane. (*Kmetijska naša družba*) se je pridružila družbi kmetijski Stajarski in drugim, ki soglasno pošljejo prošnjo zbornici poslancev in zbornici gospôski, naj bi se na vso moč potegnili pri vojaškem ministerstvu za to, da dopustencev (urlauberjev) v vojaške vaje ne kliče ob času žetve. Ko je največ dela, pa manjka delavcev; to je velika nadloga kmetijstvu, ki največ davka plačuje državi. Naj se za vaje odloči čas, ko na polji ni največ dela — meseca oktobra.

— (*Deželni shod ljudskih učiteljev*) se je pričel v pondeljek v Ljubljani in bo trajal kake 3 dni. Razen Ljubljanskih učiteljev sta povabljeni iz vsakega okraja po dva. Obravnavajo se vprašanja zaradi šolskih načrtov, knjig in učnih pripomočkov ter vprašanje, kako v okoliščini pomanjkanju učiteljev in slabemu obiskovanju šol po kmetih. Ob enem s tem shodom je razstava učnih pripomočkov v sobi 1. razreda tukajšnje izobraževalnice učiteljev. Sklenilo se je včeraj med drugim tudi zahtevanje višje plače. Dobro! al motivacija je jako nesrečna. Ako se patetično povdarja, da najboljši učitelji zapuščajo deželo našo, to vendar (ko bi tudi resnica bila, kar pa ni) ostale učitelje ne more priporočati za višjo plačo! Ali gospodje skladataelji take motivacije ne čutijo, kako ostale naše izvrstne učitelje klasificirajo? in ali bi se tako klasificiranim smela povišati plača?

— (*Narodna tiskarna*) ima, kakor se nam pripoveduje, že 22.000 gold. dolga, največ zavoljo „Naroda“. Zato ima 27. t. m. odbor sejo, pri kateri se bo obravnavalo vprašanje, katera tiskarnica se ima prodati, Ljubljanska ali Mariborska, ker obe se ne morete dalje držati. Naglo je „Narod“ spravil tiskarnico na kant.

— (*Od banke „Slovenije“*) smo prejeli neko „pojasnilo delničarjem“, katerim morebiti ni še jasno, zakaj je treba vplačati 15% na delnico, t. j. 30 gold., in ki ne vedó, da tista delnica, na katero bi se ta znesek ne vplačal, propade na korist onim delničarjem, ki so vplačali. To pojasnilo, ki delničarje tudi pomiruje zaradi skrbi, katere jim delajo obrekovanja in vedni napadi po sovražnih časnikih, nam je bilo za danes preobširno, zato ga bomo natisnili prihodnjič. Danes le še dostavimo to, kar smo zvedeli iz zadnje seje odborikov, namreč da je bilo do 20. t. m. že vplačanih $\frac{1}{4}$ delnic v znesku 22.000 gold. ter da se tudi dalje prav pridno vplačuje.

— (*Kat. politično društvo*), ki je bilo po vladi razpuščeno, se je zavoljo tega pritožilo do ministerstva, ki pa je razsodbo vlade potrdilo.

— (*Dramat. društvo*) najemlje za prihodnjo igralno dôbo igralce obojega spôla za stalno mesečno plačo. Tudi je razpisalo službo kapelnika, zvezano s službo pevovodje Ljubljanske čitalnice. Plače je 600 gold. in ena benefica. Oglasi do 30. t. m. pri odboru dramatičnega društva v Ljubljani.

— (*Ponarejeni bankovci po 1 gold.*) so se pokazali po nekaterih krajih, zlasti ob Laški meji. V Ljubljani so prijeli že dva človeka, ki so ju pri izdajanju takih bankovcev zasačili. Ker so prav dobro ponarejeni, je treba velike pozornosti.

— (*Pogumne Kranjice.*) Dne 9. t. m. so bile na vrhu Triglava tri dame, namreč gospá Mosova in gospodičini Krisparjeva in Klemenčičeva. Gotovo kaj nenavadnega.

— (*Večerna veselica*), ki smo jo zadnjič že naznanili, bo v čitalnici naši jutri 24. dne t. m. Vstopnine 20 krajc.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Deželni zbori se imajo končati že 15. oktobra, toraj se bo pričel državni zbor v začetku druge polovice oktobra meseca.

Česka. — Mladočeski „Makabejci“ so vstopili v deželni zbor. Sedem jih je in imenujejo se: dr. Trojan, vitez Mayersbach, dr. E. Gregor, Pražak, P. Husak, Hruška, dr. Nittinger. Ti „možje“ so v volilnem oklicu povdarjali, da brez drugih zastopnikov naroda ne gredo v deželni zbor, če bi tega ne bili obetali, gotovo ne bi bil ne eden voljen. Zato je pa tudi prazna ta, da je del Českega naroda naveličal se opozicije, kajti „sedmerka“ ne zastopa nobenega dela naroda. Pa če bi tudi zastopali svoje volilce, kaj bi to pomenilo? Nič! Med 80 poslanci so bili z jokom in stokom komaj komaj izvoljeni. Kaj je to, če jih pride na 80 le 7? Če se je teh sedem „Makabejcev“ vdalo nemškim liberalcem, naj ti vendar ne slepijo sami sebe, da so le najmanjši del naroda Českega pridobili za svojo sistemo. Ti „Makabejci“ so pač podvzetniki na svojo roko, kakor naši mladiči á la Razlag, Zarnik, Vošnjak, Pfeiffer, Zagore, ki se za želje naroda prebiti malo brigajo.

Hrvaška. — Biškop Strossmayer se je nedavno podal v Draždane in Monakovo, kjer je za cerkev v Diakovu nakupil mnogo krasnih slik in druge krasne oprave za notranjstvo one cerkve. — Zdaj se je vrnil že nazaj na Česko.

Ogerska. — Pri ministerskem posvetovanju, pri katerem je bil tudi cesar sam nazoč, se je sklenilo, da se ima od 1. oktobra naprej zopet pobirati colnina od žita. Toraj za nas žito iz Ogerskega zopet ne bo po ceni.

Listnica vredništva. Gosp. J. N. na D.: „Nov.“ so gotove v sredo opoldne, toraj jih ne morete dobiti pred petkom, ker doidejo na D. v četrtek zvečer. B. Vam bo sam odgovoril pismeno.

Popravki v odgov. Navratilovem. Str. 277, 20. vr. čitaj: hotel sem (imeti); na isti str. v 1. opazki čitaj: „v 5. (ne 6) listu“; — v 4. opazki itd, čitaj „lexic. palaeosloven. (ne: paleosloven.)“; — na isti str. (v 2. predelu) 9. vr. namesto: „in to“ čitaj: i to (= tudi to); — str. 283 v 2. pred. 7 vrsta čitaj kakor je v 1. opazki za „Einwendung“ ali „Einwurf“ prigovor (ne „pregovor“); — str. 291 v 2. pred., 40 vr. čitaj: zadovolel (= zadovoljel), a ne: „zadolovil“; — kajti na onem mestu ne iz zadovoljiti, nego (po 3. opazki) iz „zadololéti“ (= zadovoljéti) s čim. Belim Kr. ne rabi topljeni f. Primeri temu srb. glag. (po Vuku): „zadololjiti se“, genug haben“.

Žitna cena

v Ljubljani 19. septembra 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 20. — banaške 6 fl. 31. — turšice 4 fl. 80. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 30. — ječmena 3 fl. —. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 70. — ovsa 1 fl. 80. — Krompir 2 fl. —.

Kursi na Dunaji 20. septembra.

5%, metaliki 71 fl. 30 kr. Ažijo srebra 103 fl. 90 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 85 kr. Napoleondori 8 fl. 78 kr.